

Ripuli

Kaikenikäisillä hevosilla ripuli on verrattain tavallinen mutta aina mahdollisesti vaarallinen oire. Ripuliin saattaa myös liittyä ähkyoireita. Aivan lievimpiä tapauksia lukuun ottamatta on aina syytä kääntyä eläinlääkärin puoleen, jotta saadaan aloitettua oikea hoito ja poissuljettua tiettyjä vakavampia sairauksia ennen niiden etenemistä. Lieväkin ripuli, joka jatkuu pitkään, heikentää hevosen terveyttä, koska ravintoaineiden imeytyvyys hevosen ruuansulatuselimistöstä heikkenee. Kuten ihmisillä, ripuli voi johtua useasta syystä ja siksi sen hoidot poikkeavat toisistaan. Kaikissa tapauksissa on tärkeää, että hevonen saa riittävästi puhdasta vettä, koska ripuloiva hevonen menettää paljon nesteitä ja elektrolyyttejä. Noudata eläinlääkärin neuvoja kussakin tapauksessa.

Hevosilla ripuli voi johtua ruokinnan muutosten aiheuttamista lievistä ruuansulatusongelmista tai vahvasta laidunruohosta, liiallisesta vedensaannista tai stressistä (kuljetukset, kilpaileminen). Suolistolaiset voivat myös aiheuttaa ripulin. Vakavammat tapaukset voivat johtua koliitista (koolonin tulehdus), bakteeritulehduksesta tai antibioottien vaikutuksesta. Usein ripulin aiheuttajaa on vaikea selvittää. Tällöin hevosta hoidetaan oireidenmukaisella hoidolla jatkaen samalla oireiden syiden selvittelyä.

Ruokinnasta johtuvat ripulit

Muutokset ruokinnassa voivat aiheuttaa lievää ripulia. Ruokittavien rehujen tai niiden määrien muutos voi johtaa lieviin ruuansulatusongelmiin. Nämä menevät useimmiten ohi itsestään hevosen ruuansulatuselimistön sopeutuessa muuttuneeseen ruokintaan. Tästä syystä on ruokinnan muutokset aina tehtävä asteittain. Vastaavasti vahva laidun voi aiheuttaa ripulia sulatettavan ruohomassan edetessä nopeasti ruuansulatuksen läpi. Vahva laidun ei myöskään sisällä pitkiä kuituja, joita tarvitaan kiinteän ulosteen muodostamiseksi.

Eräät viljat ja vahva laidun sisältävät paljon helppoliukoisia hiilihydraatteja. Näiden sulaessa hevosen paksusuolella ne aiheuttavat häiriöitä suolen mikrobitasapainossa. Tämä lisää suolen happamuutta ja aiheuttaa ripulin. Tämän tyyppinen ripuli voi johtaa kaviokuumeeseen, joten hevosen ruokinnasta tulee vähentää tai poistaa viljat ja vahva laidun ja korvata ne kuitupitoisella heinällä. Annokset tulee

myös jakaa useaan pieneen erään. Eräistä lisäravinteista (probiotit, prebiotit, hiiva, yrtit, piimä) voi myös olla apua.

Stressiperäinen ripuli

Jotkut hevoset saavat lievän ripulin kuljetusten ja kilpailemisen yhteydessä. Tämä johtuu ruuansulatuselimistön hermostollisista ärsykkeistä ja menee yleensä ohi, kun stressaava tilanne lakkaa. Puhdas vesi ja elektrolyytit ovat tässäkin ensimmäinen hoitosuositus.

Suolistolaisista johtuva ripuli

Suolistolaiset aiheuttavat tunnetusti ripulia, joten jos ripuli jatkuu pidempään, tulee hevosesta ottaa ulostenäyte oikean matolääkityksen määrittämiseksi.

Tulehduksen aiheuttama ripuli

Tietyt bakteerit, kuten salmonella tai clostridium botulinum voivat aiheuttaa vakavan ripulin. Bakteeritulehduksen saanut hevonen voi vaikuttaa masentuneelta, ruokahaluttomalta, sillä voi olla ähkyn oireita tai sillä voi olla kuumetta. Hevonen ripuloi usein voimakkaasti ja uloste on pahanhajuista. Jos epäilet tulehdusperäistä ripulia, ota heti yhteys eläinlääkäriin. Varsoilla epäiltävät bakteerit ovat ensisijaisesti rotavirus ja Cryptosporidium ja kaikissa ikäryhmissä Salmonella sp., Clostridium spp. ja Aeromonas sp.

Tietyt raskasta työtä tekevät hevoset saattavat saada äkillisen, voimakkaan ripulin, johon liittyy korkea kuume. Tähän liittyy myös joskus nopea kehon kuivuminen ja laihtuminen 1-2 vuorokaudessa. Tämä sairaus tunnetaan nimellä ”Colitis X”. Sen syytä ei täysin tiedetä, mutta stressillä arvellaan olevan osuus sairauteen. Sairaus on vakava, joskus fataali ja vaatii tehokasta hoitoa klinikalla tai eläinlääkärin ohjauksessa.

Useimmat ripulit vastaavat hyvin hoitoon tai menevät ohi itsestään. On kuitenkin muistettava, että hoitamattomana ripuli voi aiheuttaa kaviokuumeen ja vakavan kehon kuivumisen. On myös pidettävä mielessä, että ripuli voi tarttua (bakteeritulehdukset). Siksi ripulitapauksissa on vältettävä, että sairas hevonen pääsee kosketuksiin muiden hevosten kanssa. Peseydy ja vaihda vaatteet hoidettuasi ripuloivaa hevosta.